

V Bruseli 22. 2. 2018
COM(2018) 77 final

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

Správa o vykonávaní akčného plánu EÚ v colnej oblasti zameraného na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva na roky 2013 až 2017

Správa o vykonávaní akčného plánu EÚ v colnej oblasti zameraného na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva na roky 2013 až 2017

OBSAH

ÚVOD	2
1. – Účinné vykonávanie a monitorovanie nových právnych predpisov EÚ týkajúcich sa presadzovania práv duševného vlastníctva colnými orgánmi	3
1.1. Právne predpisy/Vývoj nástrojov na vykonávanie nového nariadenia EÚ	3
1.2. Využitie všetkých funkcií databázy COPIS	4
1.3. Zapojenie držiteľov práv a zainteresovaných strán	5
1.4. Každoročné zverejňovanie štatistík	5
2. – Boj proti významným tendenciám v obchodovaní s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva.....	6
2.1. Vypracovanie individualizovaného prístupu k preprave balíkov a poštovej doprave	6
2.2. Posilnenie riadenia rizík v colnej oblasti.....	7
3. – Boj proti obchodovaniu s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva v celom medzinárodnom dodávateľskom reťazci	8
3.1. Posilnenie spolupráce s hlavnými zdrojovými, tranzitnými a cieľovými krajinami	8
3.1.1. Čínska ľudová republika	8
3.1.2. Hongkong, Čína.....	9
3.1.3. Medzinárodná spolupráca.....	9
3.2. Budovanie kapacít v kandidátskych a susedných krajinách v súvislosti s presadzovaním práv duševného vlastníctva.....	10
4. – Posilnenie spolupráce s Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva a s orgánmi presadzovania práva	11
4.1. Vytvorenie partnerstva s Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva.....	11
4.2. Zlepšenie vzájomného porozumenia a spolupráce medzi colnými, policajnými a justičnými orgánmi.....	12
ZÁVER.....	13
ODPORÚČANIA	15

ÚVOD

Colné správy Európskej únie sú oprávnené zaistiť tovar podozrivý z porušovania práv duševného vlastníctva, ktoré sú chránené právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi. Colné orgány spolupracujú so zainteresovanými stranami, ako sú držitelia práv, iné vnútroštátne orgány a inštitúcie zodpovedné za presadzovanie a uplatňovanie právnych predpisov v oblasti práv duševného vlastníctva a Európska komisia.

Prvý akčný plán EÚ v colnej oblasti zameraný na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva schválila Rada v roku 2009¹. Jeho cieľom bolo umožniť colným orgánom postupovať pri presadzovaní práv duševného vlastníctva na základe spoločného prístupu a zamerať sa na oblasti, ktoré predstavujú najväčšie riziko.

Rada uznala potrebu poskytnúť colným orgánom nevyhnutné nástroje, aby mohli úspešne čeliť novým trendom v medzinárodnom obchode s tovarom porušujúcim tieto práva, a v decembri 2012 prijala uznesenie k akčnému plánu EÚ v colnej oblasti na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva na roky 2013 – 2017².

Tento druhý akčný plán EÚ vytýčil štyri strategické ciele:

- účinné vykonávanie a monitorovanie nových právnych predpisov EÚ týkajúcich sa presadzovania práv duševného vlastníctva v colnej oblasti,
- boj proti významným tendenciám v obchodovaní s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva,
- boj proti obchodovaniu s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva v celom medzinárodnom dodávateľskom reťazci;
- posilnenie spolupráce s Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva, ktoré je súčasťou Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO), a s orgánmi presadzovania práva.

V akčnom pláne sa Komisia vyzvala, aby v spolupráci s členskými štátmi uskutočňovala výročné preskúmania jeho vykonávania a aby Rade v roku 2017 predložila záverečnú správu.

Túto záverečnú správu vypracovali útvary Komisie v spolupráci s expertmi členských štátov v colnej oblasti. Vo všeobecnosti preberá štruktúru akčného plánu a obsahuje súbor odporúčaní týkajúcich sa ďalšieho postupu.

¹ Uznesenie Rady zo 16. marca 2009 k akčnému plánu EÚ v colnej oblasti zameranému na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva na roky 2009 – 2012 (2009/C 71/01).

² Uznesenie Rady z 10. decembra 2012 k akčnému plánu EÚ v colnej oblasti na boj proti porušovaniu PDV na roky 2013 – 2017 (2013/C 80/01).

HLAVNÉ VÝSLEDKY

1. – Účinné vykonávanie a monitorovanie nových právnych predpisov EÚ týkajúcich sa presadzovania práv duševného vlastníctva colnými orgánmi

1.1. Právne predpisy/Vývoj nástrojov na vykonávanie nového nariadenia EÚ

Nové nariadenie (EÚ) č. 608/2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi bolo prijaté 12. júna 2013³ a uplatňuje sa od 1. januára 2014.

Doplnilo ho vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1352/2013 zo 4. decembra 2013⁴, ktoré sa týka formulárov žiadostí držiteľov práv o prijatie opatrenia.

Na uľahčenie vykonávania týchto nových právnych predpisov Komisia vypracovala v spolupráci s expertmi z členských štátov a úradmi OHIM/EUIPO e-learningový kurz pre colné orgány o zmenách vyplývajúcich z nových právnych predpisov o právach duševného vlastníctva. Kurz bol sprístupnený v roku 2014 na webovom sídle Komisie *Europa* (stránka GR TAXUD).

Prijal sa **plán odbornej prípravy koordinovaný na úrovni EÚ**. Túto činnosť Komisia koordinovala v úzkej spolupráci s Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva, ktoré poskytlo príspevky týkajúce sa hmotného práva v oblasti duševného vlastníctva do modulov odbornej prípravy.

V rokoch 2015 až 2017 sa **vo všetkých členských štátoch** uskutočnila kampaň **podporných návštev**. Podporné návštevy predstavovali ideálny nástroj na intenzívny dialóg s colnými útvarmi vykonávajúcimi nariadenie (EÚ) č. 608/2013 zameraný na objasnenie možných pochybností týkajúcich sa praktického presadzovania, uľahčenie výmeny skúseností medzi jednotlivými členskými štátmi a poskytnutie potrebného poradenstva.

Každú návštevu vykonal dvaja zástupcovia Komisie (GR TAXUD) a dvaja experti z členských štátov, ktorí sa jej zúčastňovali dobrovoľne.

Pred návštevou bol členským štátom odoslaný dotazník so štandardným súborom otázok, od ktorého sa potom odvíjala diskusia. Dotazník sa týkal všetkých aspektov nariadenia č. 608/2013, o ktorých sa potom počas návštevy diskutovalo. Po uskutočnení všetkých návštev sa vypracuje záverečná súhrnná správa, ktorá sa poskytne členským štátom.

Expertí členských štátov na práva duševného vlastníctva v colnej oblasti vyzdvihli užitočnosť tejto iniciatívy, keďže predstavovala príležitosť, aby mohli experti z rôznych členských štátov diskutovať o postupoch vykonávania v praxi.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 z 12. júna 2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi a zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003 (Ú. v. EÚ L 181, 29.6.2013, s. 15).

⁴ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1352/2013 zo 4. decembra 2013, ktorým sa stanovujú formuláre podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi (Ú. v. EÚ L, 18.12.2016, s. 10).

Na podnet nemeckých colných orgánov sa v Mníchove (v októbri 2016) uskutočnil **seminár Colníctvo 2020** venovaný presadzovaniu práv duševného vlastníctva colnými orgánmi/harmonizácii v procese schvaľovania a vybavovania žiadostí o prijatie opatrenia. Právo duševného vlastníctva je súkromné právo presadzované colnými orgánmi, ale porušovania práv duševného vlastníctva predstavujú aj čoraz väčšiu hrozbu pre hospodárstvo, občanov a bezpečnosť. Na seminári sa počas dvoch dní diskutovalo o tom, ako môže orgán presadzovania práva čo najlepšie riešiť túto netypickú situáciu a ako môžu colné orgány zvládnuť/plniť svoje povinnosti v určitých prípadoch. Administratívny systém presadzovania práva colnými orgánmi, ktorý sa v Únii zaviedol nariadením (EÚ) č. 608/2013, funguje na základe žiadostí, ktoré musia držiteľia práv podať colným orgánom. Všetky opatrenia colných orgánov sa odvíjajú od týchto žiadostí o prijatie opatrenia. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby boli informácie uvedené v žiadostiach o prijatie opatrenia dostatočne kvalitné, a umožnili tak efektívny zásah colných orgánov. Rozhovory sa sústredili na nutnosť zabezpečiť vysokú kvalitu schválených žiadostí o prijatie opatrenia, a to najmä v prípade žiadostí o prijatie opatrenia na úrovni Únie.

Dňa 5. júla 2016 bolo v Úradnom vestníku uverejnené **oznámenie Komisie**, sprístupnené aj na webovom sídle GR TAXUD. Nahrádza sa ním Usmernenie Európskej komisie z roku 2012 pre colné orgány EÚ týkajúce sa presadzovania práv duševného vlastníctva pri tranzite tovaru, predovšetkým liekov, cez územie EÚ. Jeho cieľom je predovšetkým poskytnúť colným orgánom usmernenie a vysvetlenia týkajúce sa vykonávania ustanovení o ochranných známkach tovaru neprepusteného do voľného obehu (ako aj tovaru v tranzite), ktoré sú súčasťou balíka reforiem ochranných známok [nariadenie (EÚ) 2015/2424 týkajúce sa ochrannej známky EÚ a smernica (EÚ) 2015/2436 týkajúca sa národných ochranných známok].

Komisia 15. mája 2017 prijala **správu Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní nariadenia Rady (EÚ) č. 608/2013 [COM(2017) 233 final]**. V jej závere sa uvádza, že nariadenie č. 608/2013 sa vykonáva uspokojivo. Zabezpečuje širokú škálu ochrany a postupov, ktoré sa správne uplatňujú v 28 členských štátoch.

1.2. Využitie všetkých funkcií databázy COPIS

Systém COPIS (informačný systém proti falšovaniu a pirátstvu), teda databáza EÚ na registrovanie žiadostí o prijatie opatrenia a ich rozposielanie colným orgánom, registrovanie informácií o zaistenom tovare a poskytovanie funkcie vyhľadávania žiadostí o prijatie opatrenia a prípadov zaistenia, začal fungovať 1. januára 2014. Colné orgány sa postupne na tento systém adaptujú, pričom systém sa bude naďalej upravovať podľa potrieb správ.

Pred tým, ako začal fungovať, sa uskutočnilo **školenie o systéme COPIS**, ktoré sa na jeseň 2017 zopakovalo pre expertov z colných orgánov členských štátov (a bolo zamerané na registráciu žiadostí o prijatie opatrenia, ako aj na predkladanie informácií o zaisteniach).

Európske stredisko pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva a Komisia začali realizovať aj projekt integrácie databázy na účely presadzovania (EDB)⁵ so systémom COPIS, aby mohli držiteľia práv elektronicky odosielať informácie zo svojich žiadostí o prijatie opatrenia príslušným správam členských štátov cez databázu EDB do systému COPIS (*por. časť 4.1 – Vytvorenie partnerstva s Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva*).

Prepojenie **systému COPIS a Informačného systému pre boj proti podvodom (AFIS)**, ktoré vyvinul úrad OLAF, má byť funkčné do konca roka 2017. Umožní sa ním automatické odosielanie výsledných informácií o zaistiach zo systému COPIS do systému AFIS (čím sa predíde tomu, aby colné orgány členských štátov zadávali informácie o zaistiach v súvislosti s právami duševného vlastníctva colnými orgánmi členských štátov dvojmo).

1.3. Zapojenie držiteľov práv a zainteresovaných strán

V snahe zabezpečiť, aby boli držiteľia práv a zainteresované strany náležite informovaní o novom nariadení EÚ, Komisia v júni 2013 zorganizovala osobitné zasadnutie s celým radom vybraných zainteresovaných strán a zástupcov colných správ EÚ, na ktorom predstavila nové nariadenie a diskutovalo sa o praktických aspektoch. Príslušné informácie sa zainteresovaným stranám postúpili aj prostredníctvom Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva a na zasadnutiach *ad hoc* s vnútroštátnymi zväzmi držiteľov práv, na ktoré bola Komisia prizvaná.

Aktualizovalo sa aj webové sídlo Komisie *Europa* (GR TAXUD) a správcovia asistenčných pracovísk pre MSP, transatlantických portálov, Európskeho patentového úradu a úradu EUIPO by mali zabezpečiť jednoduchý prístup k týmto informáciám cez svoje webové portály.

Aktualizovala sa príručka pre držiteľov práv, ktorá sa na začiatku roka 2014 uverejnila na webovom sídle GR TAXUD. Formulár žiadosti o prijatie opatrenia a príručku pre držiteľov práv sprístupnili na svojich vnútroštátnych webových sídlach aj mnohé colné orgány členských štátov.

Zaviedlo sa aj spoločné zasadnutie colných orgánov v EÚ so zainteresovanými stranami, ktoré sa koná raz ročne. Stalo sa z neho veľmi vhodné fórum na diskusiu o otázkach spoločného záujmu colných orgánov a zainteresovaných strán.

1.4. Každoročné zverejňovanie štatistík

Komisia na základe údajov odosielaných správami členských štátov (od roku 2015 sa údaje extrahujú priamo zo systému COPIS) vypracúva **výročnú štatistickú správu** o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi na vonkajších hraniciach EÚ.

⁵ Databáza na účely presadzovania (EDB): databáza, ktorú vyvinulo Európske stredisko pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva na pomoc orgánom presadzovania práva pri rozpoznávaní falšovaného tovaru. Držiteľom práv umožňuje bezpečnú výmenu informácií o výrobe a logistike s týmito orgánmi.

Štatistiky predkladané členskými štátmi sa každoročne poskytujú Európskemu stredisku pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva, ktoré ich zadáva do spravodajského podporného nástroja na boj proti falšovaniu (ACIST). Tento nástroj predstavuje centrálny register na zhromažďovanie štatistík o prípadoch zaistenia tovaru na hraniciach EÚ a v rámci vnútorného trhu.

Údaje sa poskytli aj úradu EUIPO a Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) na vypracovanie štúdie úradov OECD/EUIPO za rok 2016 o obchode s falšovaným a pirátskym tovarom⁶.

2. – Boj proti významným tendenciám v obchodovaní s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva

2.1. Vypracovanie individualizovaného prístupu k preprave balíkov a poštovej doprave

Boj proti zásielkam tovaru porušujúceho práva duševného vlastníctva, ktoré pochádzajú z predaja cez internet, je pre colné orgány veľkou výzvou, a pokladal sa za ňu už v akčnom pláne EÚ v colnej oblasti na roky 2009 – 2012. Ako sa predpokladalo v akčnom pláne na roky 2013 – 2017, vytvorila sa projektová skupina na presadzovanie práv duševného vlastníctva colnými orgánmi pre **malé zásielky**, ktorá sa v prvom rade zameriava na podporu colných správ pri kontrolách malých balíkov a potom na diskusie o vykonávaní postupu.

V článku 26 nariadenia (EÚ) č. 608/2013 sa stanovuje nový postup, ktorý sa na žiadosť držiteľa rozhodnutia o schválení žiadosti o prijatie opatrenia colnými orgánmi uplatňuje pri falšovanom a pirátskom tovare doručovanom poštou a kuriérom v malých zásielkach. Podľa tohto postupu môže byť podozrivý tovar zničený bez zapojenia držiteľa práv duševného vlastníctva, ak deklarant alebo držiteľ tovaru so zničením súhlasil alebo sa jeho súhlas predpokladá. Cieľom tohto postupu bolo „znižiť administratívne zaťaženie a náklady na minimum“.

Projektová skupina sa zišla štyrikrát. Prvé zasadnutie v novembri 2013, ktoré sa uskutočnilo v Bruseli pred tým, ako sa začalo uplatňovať nariadenie (EÚ) č. 608/2013, sa venovalo prípravám na používanie postupu. Po šiestich mesiacoch uplatňovania sa projektová skupina zišla znovu vo Viedni (2014), aby si vymenila prvotné skúsenosti a identifikovala prínosy a problémy vyplývajúce z každodenného uplatňovania postupu na malé balíky. V roku 2017 sa opäť zišla dvakrát s cieľom prediskutovať výsledky zaistení vykonaných v rámci postupu týkajúceho sa malých zásielok v rokoch 2014 a 2015 a tieto konkrétne aspekty postupu:

- zapojenie držiteľov práv,
- ľudské zdroje vyhradené na vykonávanie postupu,
- vymedzenie pojmu „malá zásielka“ v nariadení (EÚ) č. 608/2013,
- postupy oznamovania,

⁶ Obchod s falšovaným a pirátskym tovarom: mapovanie hospodárskeho vplyvu, OECD/EUIPO (2016). https://euiipo.europa.eu/tunnel-_____web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Mapping_the_Economic_Impact_study/Mapping_the_Economic_Impact_en.pdf.

- náklady, skladovanie a zničenie,
- registrácia údajov týkajúcich sa zaistení v systéme COPIS.

Z výsledkov diskusie vyplynulo, že keďže držitelia práv využívajú postup v priemere pomerne málo, mali by sa naplánovať opatrenia na zvýšenie informovanosti zacielené na samotných držiteľov práv a nie na nich zástupcov (aby sa zdôraznil prínos, ktorý držitelia práv z tohto postupu majú).

Skupina dospela k záveru, že v súčasnosti je potrebné uplatňovať postup jednotne a v plnom rozsahu.

2.2. Posilnenie riadenia rizík v colnej oblasti

V súvislosti s posilnením riadenia rizík v colnej oblasti viedla požiadavka pravidelného poskytovania vhodných informácií o rizikách v oblasti práv duševného vlastníctva a colných kontrolách prostredníctvom spoločného colného systému riadenia rizík (CRMS) k tomu, že členské štáty si vymenili informácie o rizikách prostredníctvom bežného formulára na informovanie o riziku (RIF) – pokiaľ ide o nové trendy a zaistenia – v 224 prípadoch v roku 2014, 228 prípadoch v roku 2015 a 358 prípadoch v roku 2016, čo poukazuje na jednoznačný nárast.

Projektová skupina Colníctvo 2020 vypracovala správu o analýze formulárov RIF, ktoré boli vydané a vymieňané prostredníctvom systému CRMS v súvislosti s falšovaným tovarom za rok 2014. V správe sa odrážajú nové trendy v oblasti falšovaného tovaru vyplývajúce z informácií o rizikách falšovania uvedených v príslušných formulároch RIF, ktoré boli vydané v roku 2014. Správa je k dispozícii v systéme CRMS medzi novinkami (len pre colné orgány).

V období rokov 2013 – 2017 sa priority, ktoré členské štáty určili a o ktorých rozhodli pre prebiehajúce **opatrenia v prioritných oblastiach kontroly (PCA)**, zameriavali na cigarety/tranzit, položky s dvojakým použitím a strelné zbrane. Žiadne sa netýkali porušení práv duševného vlastníctva.

Z dôvodu nedostatočných zdrojov zatiaľ nedošlo k žiadnemu konkrétnemu pokroku v oblasti spoločných kritérií rizika.

Pokiaľ ide o **spoločné colné operácie (Joint Customs Operations – JCO) v súvislosti s právami duševného vlastníctva**, päť z nich zorganizovali v rokoch 2014 až 2017 členské štáty v spolupráci s Komisiou alebo Komisia. Operácia ERMIS z roku 2014 bola zameraná na balíky prichádzajúce do EÚ z krajín mimo EÚ poštou. Realizovala ju grécka colná správa a úrad OLAF s účasťou expertov z colných orgánov rôznych členských štátov a tretích krajín. Operácia REPLICA sa uskutočnila takisto v roku 2014, a to v rámci stretnutia Ázia – Európa (ASEM), pričom sa zameriavala na dovoz falšovaného tovaru po mori. Koordinoval ju úrad OLAF a boli do nej zapojené všetky členské štáty EÚ, Nórsko a Švajčiarsko spolu s ďalšími medzinárodnými partnermi procesu ASEM, ako aj Interpol, Europol a Svetová colná organizácia. V roku 2016 sa uskutočnila operácia Wafers zameraná na falšované polovodiče

dovážané do Európskej únie z Číny a Hongkongu (Čína) poštou/expresnými kuriérskymi službami. Koordinovali ju holandské colné orgány a úrad OLAF, zapojilo sa do nej 12 členských štátov a podporil ju Europol. Operácia RENEGADE bola organizovaná v rámci stretnutia Ázia – Európa (ASEM) ako súčasť spoločného úsilia v boji proti falšovanému tovaru. Koordinoval ju úrad OLAF a bola zameraná najmä na medzinárodný obchod s falšovanými automobilovými náhradnými dielmi zasielanými v námorných kontajneroch. Spoločná colná operácia POSTBOX z roku 2017, ktorú viedli v pracovnej skupine pre colnú spoluprácu belgické, nemecké a švédske colné orgány v rámci opatrenia Colné orgány proti internetovej kriminalite („Customs against Internet Crime“), sa sústredila na boj proti podvodom v oblasti spotrebných daní a nezákonnému obchodovaniu s falšovaným tovarom, drogami a zbraňami v zásielkach prepravovaných poštou a expresnými kuriérskymi službami.

3. – Boj proti obchodovaniu s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva v celom medzinárodnom dodávateľskom reťazci

3.1. Posilnenie spolupráce s hlavnými zdrojovými, tranzitnými a cieľovými krajinami

3.1.1. Čínska ľudová republika

Komisia a Všeobecná čínska colná správa (ďalej len „GACC“) podpísali 16. mája 2014 obnovený akčný plán colnej spolupráce v súvislosti s právami duševného vlastníctva medzi EÚ a Čínou (na roky 2014 – 2017), ako jednu z priorít strategického rámca pre colnú spoluprácu medzi EÚ a Čínou (2014 – 2017), ktorý podpísali v rovnaký deň. Umožnilo sa tým obnovenie operačnej spolupráce medzi útvarmi Komisie a zástupcami 16 námorných prístavov a letísk v EÚ na jednej strane a správou GACC a zástupcami 11 miestnych čínskych colných úradov na strane druhej.

Finančná a logistická podpora sa poskytuje najmä prostredníctvom programu EÚ v oblasti duševného vlastníctva „IP Key“, ktorý riadia úrady OHIM/EUIPO.

Počas posudzovaného obdobia sa pracovná skupina EÚ a Číny pre presadzovanie práv duševného vlastníctva colnými orgánmi zišla šesťkrát, aby prerokovala všetky kľúčové opatrenia:

- Kľúčové opatrenie 1 – spoločná analýza štatistík o zaistiach s cieľom zistiť všeobecné trendy a riziká
- Kľúčové opatrenie 2 – zacielenie na vysokorizikové zásielky v hlavných prístavoch
- Kľúčové opatrenie 3 – podpora spolupráce medzi colnými orgánmi a ostatnými orgánmi presadzovania práva s cieľom zastaviť výrobu a zlikvidovať distribučné siete
- Kľúčové opatrenie 4 – spoločné vytváranie partnerstiev s podnikateľskými komunitami v EÚ a Číne
- Kľúčové opatrenie 5 – vzájomná výmena odborných znalostí a skúseností v oblasti politík a postupov presadzovania práv duševného vlastníctva

Akčný plán na roky 2014 – 2017 predznamenal novú etapu colnej spolupráce medzi EÚ a Čínou pri presadzovaní práv duševného vlastníctva. Stala sa praktickejšou a čerpá zo skúseností nadobudnutých v priebehu predchádzajúceho programu spolupráce. Zaviedli sa viaceré praktické riešenia a podstatne sa zjednodušili pracovné mechanizmy.

Dňa 2. júna 2017 podpísali EÚ a Čína nový strategický rámec pre colnú spoluprácu na roky 2018 – 2020. Jeho súčasťou je nový akčný plán colnej spolupráce v oblasti práv duševného vlastníctva na roky 2018 – 2020, ktorý je v štádiu prípravy.

3.1.2. Hongkong, Čína

Komisia a úrad pre clá a spotrebné dane v **Hongkongu (Čína)** podpísali 27. apríla 2015 akčný plán spolupráce pri presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi.

Zameriava sa na výmenu štatistík o zaistiach tovaru porušujúceho práva duševného vlastníctva, informácií o všeobecnom riziku a informácií o jednotlivých prípadoch. Predpokladá sa v ňom spoločná analýza takýchto informácií v snahe o zlepšenie riadenia colných rizík. Aby sa odskúšali pracovné mechanizmy spolupráce uvedené v akčnom pláne, bol 1. októbra 2015 spustený šesťmesačný pilotný projekt. Pilotný projekt sa zameriaval na leteckú prevádzku a zúčastnilo sa ho päť letísk v EÚ.

Hlavným záverom pilotného projektu bolo, že akčný plán by mal pokračovať s týmito odporúčaniami:

- * rozšíriť akčný plán tak, aby sa týkal všetkých prevádzkovateľov expresných leteckých služieb v Hongkongu,
- * vymieňať si spontánne informácie o ochranných známkach nenapadnuteľných žalobou a tovare nenapadnuteľnom žalobou, ako sú etikety alebo obalový materiál,
- * začleniť do akčného plánu viac letísk v EÚ,
- * začleniť väčší rozsah miestnych letísk v zúčastnenom členskom štáte určenia,
- * koordinovať na ústrednej úrovni výmenu príslušných informácií, najmä v prípade viacerých letísk,
- * zahrnúť spontánne informácie o zaistiach tovaru smerujúceho do nezúčastneného členského štátu, resp. odosielaného z nezúčastneného členského štátu
- * každoročne vykonať podrobnejšiu porovnávaciu analýzu štatistiky o zaistiach tovaru.

3.1.3. Medzinárodná spolupráca

Z hľadiska zlepšenia výmeny informácií medzi členskými štátmi EÚ a útvarmi Komisie na jednej strane a tretími krajinami na strane druhej možno skonštatovať, že rokmi sa výrazne zintenzívnila **vzájomná colná administratívna pomoc** s Ukrajinou, Hongkongom (Čínou), Vietnamom a USA pri vyšetrovaniach vykonávaných úradom OLAF v odvetví práv duševného vlastníctva.

V roku 2016 bol do Pekingu vyslaný **styčný dôstojník úradu OLAF**, ktorého pôsobenie sa malo usilovať o posilňovanie spolupráce s čínskymi a hongkonskými orgánmi pri vyšetovaní týkajúcom sa cigariet a falšovaného tovaru. Styčný dôstojník úradu OLAF v Kyjeve takisto uľahčoval výmenu informácií s ukrajinskými orgánmi v súvislosti s viacerými vyšetovaniami v oblasti práv duševného vlastníctva.

Europol a OLAF podpísali v septembri 2016 dohodu o účasti expertov z úradu OLAF na činnostiach analytickej skupiny COPY špecializovanej na všetky trestné činy súvisiace s právami duševného vlastníctva v snahe posilniť spoluprácu s Europolom a ďalšími orgánmi presadzovania práva.

Na základe rokovaní Európskej únie boli do viacerých nedávno podpísaných a uzavretých **dvojstranných obchodných dohôd** úspešne začlenené kapitoly o ochrane a presadzovaní práv duševného vlastníctva v podobe článku o opatreniach na hraniciach, v ktorom sa zohľadňuje prístup EÚ a vďaka ktorému sa posilní presadzovanie práv duševného vlastníctva v tretích krajinách (napríklad v Gruzínsku, Moldavsku, vo Vietname).

Boj proti falšovaniu a presadzovanie práv duševného vlastníctva colnými orgánmi patrili k prioritám aj v rámci procesu ASEM.

Komisia a colné správy členských štátov sa zúčastnili mnohých **medzinárodných podujatí**, na ktorých informovali o novom nariadení EÚ a akčnom pláne EÚ v colnej oblasti a získavali poznatky o globálnej situácii v oblasti presadzovania práv duševného vlastníctva. K týmto podujatiam patrili:

- 7. celosvetový kongres o boji proti falšovaniu a pirátstvu (Istanbul 2013),
- dublinská konferencia o spoločnom zaujímaní pevných pozícií EÚ voči falšovaniu (2013),
- medzinárodný samit o presadzovaní práv duševného vlastníctva, ktorý sa konal v roku 2014 v Londýne na podnet Úradu pre zosúladenie na vnútornom trhu, Komisie a Úradu Spojeného kráľovstva pre duševné vlastníctvo (por. časť 4.1 – Vytvorenie partnerstva s Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva); pričom druhý ročník tohto podujatia zorganizovali spoločne nemecké ministerstvo spravodlivosti a ochrany spotrebiteľa a úrad EUIPO v roku 2017 v Berlíne.

3.2. Budovanie kapacít v kandidátskych a susedných krajinách v súvislosti s presadzovaním práv duševného vlastníctva

Členské štáty sa zapojili do celého radu opatrení zameraných na kandidátske a susedné krajiny v rámci projektu EÚ v oblasti technickej pomoci alebo programu TAIEX (ktorý umožňoval buď študijné návštevy expertov na presadzovanie práv duševného vlastníctva z kandidátskych a susedných krajín v krajinách EÚ, alebo vysielanie expertov z EÚ do kandidátskych a susedných krajín prostredníctvom twinningových projektov).

Komisia sa spoločne s expertmi z Nemecka a Chorvátska zúčastnila na seminári o colných aspektoch porušovania práv duševného vlastníctva a kontrole na hraniciach, ktorý v roku 2013 zorganizoval v Srbsku Európsky inštitút verejnej správy (EIPA).

Pomocná hraničná misia Európskej únie v Moldavsku a na Ukrajine (EUBAM) zorganizovala zasadnutie v Moldavsku, na ktorom predstavila nariadenie (EÚ) č. 608/2013 (apríl 2014).

Komisia využila aj príležitosť zúčastniť sa na workshope pre krajiny euro-stredozemského partnerstva venovanom právam duševného vlastníctva so zameraním sa na boj proti pirátstvu a falšovaniu (Brusel 2013) a na seminári na vysokej úrovni o colnej spolupráci na východnej hranici EÚ (Litva 2013). Jej cieľom bolo zlepšiť informovanosť susedných krajín o dôležitosti zavedenia spoľahlivého postupu na zabezpečenie účinného presadzovania práv duševného vlastníctva colnými orgánmi na hraniciach.

Účinok úsilia, ktoré EÚ vyvinula v oblasti budovania kapacít v susedných krajinách v súvislosti s presadzovaním práv duševného vlastníctva, môže oslabovať obmedzená dostupnosť expertov na strane EÚ. Tejtó otázke by sa mala v budúcnosti venovať väčšia pozornosť.

4. – Posilnenie spolupráce s Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva a s orgánmi presadzovania práva

4.1. Vytvorenie partnerstva s Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva

Spolupráca v oblasti colných činností Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva sa prehĺbila. Komisia sa zapájala do činností v colnej oblasti uvedených v ročnom pracovnom programe strediska a okrem toho sa zúčastňovala na najdôležitejších zasadnutiach strediska, ako sú plenárne zasadnutia, verejné zasadnutia so zainteresovanými stranami a zasadnutia pracovných skupín pre otázky presadzovania práva, informovania verejnosti a štatistiky.

Komisia sa zúčastňuje aj na novovytvorenej technickej skupine zriadenej z iniciatívy strediska, ktorej úlohou je zmapovať existujúce databázy EÚ týkajúce sa presadzovania práv duševného vlastníctva, opísať ich obsah a určiť ideálny spôsob prenosu na účely vzájomnej výmeny informácií/údajov. Technická skupina sa tak bude podieľať na príprave podmienok na posilnenie spolupráce medzi orgánmi.

Komisia a niektoré colné správy sa spoločne s policajnými a justičnými orgánmi zúčastňovali aj *ad hoc* podujatí, napr. konferencie úradov OHIM/Europol o zlepšovaní znalostí a informovanosti v oblasti porušovania práv duševného vlastníctva na internete (november 2014).

Stredisko je pravidelne prizývané na účasť na zasadnutiach skupiny colných expertov na presadzovanie práv duševného vlastníctva, aby sa zabezpečila koordinácia spoločných činností v colnej oblasti.

Dosiahla sa dohoda o poskytnutí prístupu colným orgánom k databáze strediska na účely presadzovania (Enforcement Data Base – EDB) prostredníctvom siete CCN/CSI. Táto databáza sa opiera o existujúce databázy úradov OHIM/EUIPO v oblasti duševného vlastníctva, ako sú Trade Mark view, Designview a CESTO (Spoločný podporný nástroj pre vyšetrovateľov). Umožňuje colným orgánom, aby do nej nahliadli a získali aktuálne informácie o platnosti práv alebo vyhľadali držiteľa práv v prípade zaistení *ex officio*.

Počas celého trvania projektu COPIS sa vyskytovali požiadavky, aby umožňoval elektronické podávanie žiadostí o prijatie opatrenia. Keďže databáza EDB obsahuje relevantné informácie na podávanie žiadostí o prijatie opatrenia, považuje sa za najvhodnejší zdroj na poskytovanie informácií požadovaných v žiadosti o prijatie opatrenia v elektronickom formáte. V nadväznosti na styky medzi Komisiou a Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva sa vypracoval návrh na zavedenie funkcie tzv. predbežnej žiadosti o prijatie opatrenia v databáze COPIS, ktorá má uľahčiť prácu žiadateľom aj colným orgánom.

Prevádzkové prepojenie medzi databázami COPIS a EDB funguje od 1. júla 2015. Koordinátori vnútroštátnej spoločnej komunikačnej siete (CCN) sprístupnili používateľskú príručku a ďalšie dodatočné informácie.

V roku 2016 bola prostredníctvom uvedeného nástroja elektronicky podaná prvá žiadosť o prijatie opatrenia a v roku 2017 začalo databázu EDB používať niekoľko veľkých spoločností na vyplňanie žiadostí o prijatie opatrenia na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie.

Vďaka tomuto prepojeniu sa zníži zaťaženie, ktoré predstavuje pre žiadateľa viacnásobné predkladanie informácií a pre colné orgány zaznamenávanie údajov z papierových žiadostí o prijatie opatrenia.

4.2. Zlepšenie vzájomného porozumenia a spolupráce medzi colnými, policajnými a justičnými orgánmi

V roku 2013 sa **Komisia a niektoré colné správy členských štátov** spoločne s policajnými a justičnými orgánmi **zúčastnili rôznych podujatí úradov OHIM/Europol**, ako sú semináre o zlepšovaní znalostí o falšovaných pesticídoch a liekoch (zaoberajúce sa právami duševného vlastníctva aj bezpečnosťou výrobkov) a medzinárodná konferencia Interpolu o presadzovaní práva v súvislosti s trestnou činnosťou porušovania práv duševného vlastníctva.

Stredisko, Úrad Spojeného kráľovstva pre duševné vlastníctvo a Komisia zorganizovali v **júni 2014 v Londýne samit o presadzovaní práv duševného vlastníctva**. Časť tohto samitu bola venovaná problematike presadzovania práv duševného vlastníctva na hraniciach a zahŕňala workshopy zamerané na malé zásielky z internetových objednávok a na využívanie spravodajských informácií. V diskusii sa dospelo k týmto postrehom:

–mimoriadny význam získavania zodpovedajúcich informácií a ich poskytovanie policajným orgánom a iným orgánom presadzovania práva;

–čoraz väčšia potreba spolupracovať a konať na medzinárodnej úrovni, aby bolo možné bojovať proti medzinárodným dodávateľským reťazcom falšovaných výrobkov.

Vo februári 2016 v nadväznosti na tento samit Komisia v spolupráci s úradmi OHIM/EUIPO zorganizovala **konferenciu na vysokej úrovni o spolupráci medzi colnými a inými orgánmi v oblasti boja proti porušovaniu práv duševného vlastníctva.**

Toto podujatie slúžilo ako platforma na rokovanie, diskusiu a nadväzovanie kontaktov medzi colnými, policajnými a justičnými orgánmi s cieľom zlepšiť spoluprácu a vzájomné porozumenie príslušným úlohám a povinnostiam jednotlivých orgánov presadzovania práva v boji proti porušovaniu práv duševného vlastníctva. Na konferencii sa zúčastnili aj zástupcovia súkromného sektora.

Prvý deň sa diskusia zamerala na dôležitosť výmeny informácií a spravodajských informácií medzi orgánmi presadzovania práva a prínosy z nej vyplývajúce, ako aj na prekážky a výzvy, s ktorými sa jednotlivé orgány stretávajú v praxi, a na potrebu včasného oznamovania informácií orgánom presadzovania práva od súkromného sektora, čo by orgánom presadzovania práva umožňovalo efektívnejšie vykonávať analýzu rizika.

Na druhý deň, keď sa podujatia zúčastnili aj čínske orgány, bola stredobodom diskusií hodnota utužovania medzinárodnej spolupráce medzi EÚ a všetkými čínskymi orgánmi zapojenými do presadzovania práv duševného vlastníctva, ako sú colné a policajné orgány a prokuratúra.

V spolupráci s Európskym strediskom pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva sa vykonali aj nadväzné činnosti a akcie. Patrilo k nim mapovanie existujúcich databáz s informáciami o prípadoch porušovania práv a podujatie na zlepšovanie znalostí v tejto oblasti, ktoré sa uskutočnilo v októbri 2017, ako aj operačné stretnutie colných a policajných orgánov a orgánov dohľadu nad trhom, ktorého cieľom bolo diskutovať o tom, aké sú pre orgány presadzovania práva kľúčové informácie v boji proti falšovaniu na úrovni celej EÚ.

ZÁVER

Colné správy členských štátov a Komisia celkovo vyvíjajú veľké úsilie v oblasti presadzovania práv duševného vlastníctva colnými orgánmi a snažia sa proaktívne riešiť výzvy s tým spojené a usilujú sa zamedziť príliv tovaru porušujúceho práva duševného vlastníctva do EÚ.

Využili sa všetky prostriedky na to, aby všetky príslušné verejné aj súkromné zainteresované strany boli oboznámené s nariadením (EÚ) č. 608/2013 a aby v plnej miere využívali možnosti, ktoré poskytuje. Ukázalo sa, že podporné návštevy sú veľmi užitočné pre expertov z rôznych členských štátov, ktorí v rámci nich mohli diskutovať o vykonávacích postupoch, aj pre Komisiu, ktorej umožňujú vytvoriť si celkový obraz o vykonávaní.

Počet žiadostí o prijatie opatrenia schválených colnými orgánmi zaznamenal stabilný nárast (z 26 865 v roku 2013 na 35 815 v roku 2016).

Výsledky colných opatrení, pokiaľ ide o zaistenia, sú takéto:

ZAISTENIA	2013	2014	2015	2016
Prípady	86 854	95 194	81 098	63 184
Postupy	nie je k dispozícii	nie je k dispozícii	105 488	77 705
Počet položiek tovaru	39 917 445	35 940 294	35 568 982	41 387 132
Domáca maloobchodná hodnota	768 miliónov EUR	617 miliónov EUR	642 miliónov EUR	672 miliónov EUR

Každé zaistenie sa uvádza ako prípad, ktorý môže zahŕňať jeden alebo viac výrobkov. Každý prípad môže zahŕňať výrobky rôznych kategórií a od rôznych držiteľov práv. Členské štáty v databáze COPIS zaregistrujú každý prípad s informáciami podľa kategórie tovaru a podľa držiteľa práva. Pre každú kategóriu tovaru a každého držiteľa práva sa začne postup zaistenia, čím sa vysvetľuje, prečo existuje viac postupov než prípadov.

Spolupráca sa posilnila v troch smeroch:

- so zainteresovanými stranami,
- s Európskym strediskom,
- s tretími krajinami.

Riešili sa aj výzvy v súvislosti so spoluprácou medzi orgánmi presadzovania práva zapojenými do boja proti porušovaniu práv duševného vlastníctva a nadviazal sa dialóg, z ktorého vyplynulo, aké dôležité je vyvíjať v tomto smere ďalšie úsilie.

Nezákonné obchodovanie s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva však naďalej zostáva veľmi rozšíreným a čoraz viac sa vyskytujúcim javom. Medzinárodný obchod s falšovanými výrobkami predstavuje až 2,5 % svetového obchodu, resp. približne 338 miliárd EUR podľa najnovších dostupných údajov z roku 2013⁷. Vplyv falšovania je mimoriadne veľký v Európskej únii, kde falšované a pirátske výrobky tvoria až 5 % dovozu, čo zodpovedá hodnote približne 85 miliárd EUR.

Je potrebné dosiahnuť ďalší pokrok s cieľom:

- zabezpečiť jednotné presadzovanie práv duševného vlastníctva na hraniciach v celej Únii,
- vypracovať nástroje na riadenie rizík v oblasti práv duševného vlastníctva,
- posilniť colnú spoluprácu s políciou (vrátane Europolu) a ďalšími orgánmi presadzovania práva.

Ďalšie opatrenia Komisie a členských štátov by mali byť zamerané na tieto priority.

⁷ Obchod s falšovaným a pirátskym tovarom: mapovanie hospodárskeho vplyvu, OECD/EUIPO (2016). https://euiipo.europa.eu/tunnel-secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Mapping_the_Economic_Impact_study/Mapping_the_Economic_Impact_en.pdf.

ODPORÚČANIA

Porušovanie práv duševného vlastníctva predstavuje naďalej čoraz intenzívnejšiu hrozbu a ťažko riešiteľný problém. Keďže koordinácia činností v colnej oblasti preukázateľne má pridanú hodnotu pri dosahovaní lepších výsledkov, akčný plán v colnej oblasti na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva by sa mal určite opätovne realizovať aj v nasledujúcich rokoch.

Komisia 29. novembra 2017 prijala komplexný balík opatrení na ďalšie zlepšenie uplatňovania a presadzovania práv duševného vlastníctva v rámci členských štátov EÚ, na hraniciach EÚ a v medzinárodnom meradle. V oznámení COM(2017) 707 z 29. novembra 2017 s názvom „Vyvážený systém presadzovania práv duševného vlastníctva, ktorý reaguje na problémy súčasnej spoločnosti“, ktoré je súčasťou daného balíka, sa uvádza, že Komisia ponúkne lepšie ciele pomoc vnútroštátnym colným orgánom založenú na výsledkoch súčasného akčného plánu EÚ v colnej oblasti a bude spolupracovať s Radou na novom akčnom pláne, ktorý by mal byť dokončený v roku 2018.

V budúcom akčnom pláne sa odporúča venovať sa týmto prvkom:

V oblasti právnych predpisov:

- Zmeniť vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1352/2013 zo 4. decembra 2013, ktorým sa stanovujú formuláre podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi (Ú. v. EÚ L, 18.12.2016, s. 10), tak, aby zodpovedalo balíku právnych predpisov o ochranných známkach a vývoju systému COPIS.

V oblasti výkonu v praxi:

- Vypracovať riadenie rizika v oblasti porušovania práv duševného vlastníctva
- Podporovať spoločné využívanie výsledkov analýzy rizika, spravodajských informácií týkajúcich sa rizika a colných operácií členskými štátmi
- Zabezpečiť primeranú ochranu súborov údajov a databáz, práv tretích strán, súkromia a dôvernosti a prijatie ochranných opatrení pri vyváraní, získavaní a šírení údajov
- Identifikovať možné nedostatky pri vykonávaní nariadení o presadzovaní práva colnými orgánmi

V oblasti obchodnej spolupráce:

- Zlepšovať informovanosť držiteľov práv o postupe týkajúcom sa malých zásielok
- Naďalej každoročne organizovať zasadnutie spoločnej skupiny colných orgánov/zainteresovaných strán

V oblasti medzinárodnej spolupráce:

- Pokračovať v spolupráci s kľúčovými partnermi, ako sú Čína a Hongkong (Čína)

Posilnenie koordinácie s agentúrami EÚ

- EUIPO – Európske stredisko
 - Dôkladnejšie analyzovať trendy
 - Zosúladiť vývoj v oblasti IT, ako je elektronické vyplňanie žiadostí o prijatie opatrenia.
- Europol
 - Posilniť spoluprácu colných orgánov s políciou